

OPROEP

HERSTELGERICHT WERKEN OP SCHOOL

HERSTELGERICHT WERKEN OP SCHOOL VAN A TOT Z

24 januari 2017

De belangstelling voor herstelgericht werken neemt de laatste jaren in snel tempo toe. Dat zegt tegelijk iets over de bekendheid van het idee én over de nood aan een houvast die scholen ervaren in het omgaan met de uitdagingen van ons onderwijs vandaag.

De vzw Herstelgericht Werken op School – tot nu toe gekend onder de naam ‘Platform Herstelgericht Werken op School’ – ondersteunt scholen al verschillende jaren bij de uitbouw van de herstelgedachte: het zette intervisiegroepen op, verschaft informatie over opleidingen en inspirerende voorbeelden, zorgt voor een centraal forum voor overleg met de betrokken beleidsinstanties. Het geeft herstelgericht werken op school een gezicht.

Met het project Herstelgericht Werken op School van A tot Z willen we nog een stap verder gaan. We nodigen drie scholen uit om de visie en bijhorende praktijken van de herstelgedachte ten volle te implementeren. Een unieke kans voor scholen die een grote nood aan een alternatief traject voelen, die ervaren dat de weg die ze nu bewandelen in de richting van een doodlopend straatje gaat. *Ervaring en onderzoek laten immers zien dat herstelgerichte processen niet enkel bijdragen tot de constructieve oplossing van concrete conflicten en tuchtproblemen. Een systematische herstelgerichte aanpak draagt ook bij tot een meer respectvol en meer emancipatorisch schoolklimaat. Dit heeft een positieve impact op het welbevinden en het leerproces van elke persoon.*

Wat mag u van ons verwachten?

De vzw Herstelgericht Werken op School staat garant voor een stevige bundeling van expertise en knowhow. Ze bestaat uit organisaties uit de welzijnssector, de hulpverlening, het onderwijsveld en academici. Samen zetten zij een drie jaar durend traject uit dat erop gericht is om uw school de herstelgerichte filosofie te doen uitademen en uitstralen.

Het eerste jaar staat voornamelijk in het teken van inspiratie. We vertrekken van een nulmeting: waar staat uw school vandaag, welke behoeften leven er bij het schoolteam, de leerlingen en hun ouders? We bekijken de nood aan opleiding, te beginnen met een kernteam en zetten ook de eerste stappen van het leerproces. In het tweede jaar staat de implementatie van het herstelgericht werken in de hele school centraal. Dat houdt in dat niet alleen leraren, maar ook leerlingen en ondersteunend personeel actief betrokken worden. Het laatste jaar zet in op de uitrolfase: het proces gaande houden via intervisiegroepen, uitwisseling van de opgedane ervaring met andere scholen en de buurt.

Wij engageren ons ertoe om per school een individuele begeleider aan te stellen om het hele traject mee aan te sturen. Een duo van ervaren onderzoekers zal het proces monitoren. Op die manier kunnen we met cijfers en feiten bij de hand de effecten van herstelgericht werken op school zichtbaar maken. Het zijn ook deze onderzoekers die de selectie van de scholen zullen maken. Zij zullen daarbij rekening houden met uw motivatie, de context van uw school en de bereikbaarheid voor onze begeleiders.

Aan een project van dit formaat zijn onvermijdelijk ook kosten verbonden. Wanneer we samen in zee gaan, neemt de vzw de helft van die kosten op zich. Concreet betekent dit dat zowel de vzw als uw school zal instaan voor 10.000 euro per schooljaar. Wij zijn bereid om met u mee te denken over manieren van financiering en om onze contacten aan te spreken bij het zoeken naar financiële middelen.

Wat verwachten wij van u?

Uw school toont zich bereid om alle nodige inspanningen te leveren om een implementatieproces waar te maken. In de eerste plaats veronderstelt dit een duidelijke keuze vanuit het beleid van de school, met name vanuit directie maar ook van schoolbestuur of inrichtende macht. We verwachten dat dit beleid breed gedragen is vanuit een toekomstvisie waar (een groot deel van) het lerarenteam zich achter wil scharen. School maken doen we echter niet alleen met leraren. We verwachten dat uw school ook ondersteunend personeel, leerlingen en hun ouders maximaal wil betrekken.

Daarnaast vragen we de openheid om cijfermateriaal ter beschikking te stellen over bijvoorbeeld uitsluitingen, sanctioneringen, schoolverlaters, absenteïsme bij leraren. Het spreekt voor zich dat we in alle discretie met dit materiaal zullen omgaan en alle rechten van privacy respecteren gedurende het hele traject.

We rekenen ook op studiedagen, personeelsvergaderingen, nascholingen in functie van het herstelgericht werken op school. We spreken met andere woorden van een heuse incentive om van begin tot einde dit traject alle kansen te geven.

Zoals reeds vermeld, is een deel van die incentive zelf in te staan voor de helft van de financiën. Voor bijkomende vragen hierrond, kan u contact opnemen met een van onze mensen. Idealiter kan u een samenwerking aangaan met het lokale beleid of een private investeerder.

Bent u geïnteresseerd in het traject Herstelgericht Werken op School van A tot Z? Wil u de uitdaging aangaan om een cultuurshift in uw school in gang te zetten? Neem dan aandachtig de selectiecriteria en richtlijnen voor het indienen van uw kandidatuur door. Denk erom rekening te houden met de einddatum voor inschrijving. Wij verwachten uw dossier uiterlijk op 15 maart 2017.

Hebt u graag bijkomende informatie, kan u contact opnemen met

- Tom Van Waterschoot - tom.vanwaterschoot@cggdepont.be (+32 (0)485.43.34.64)
- Michaël Michiels - michael.michiels@ligand.be (+32 (0)490.56.85.90)
- Riet de Raeck - rietderaeck@hotmail.com
- Maria Beerten - maria.beerten@telenet.be (+32 (0)474.67.54.78)
- Sabine Coppens - sabine@onderwijsmediation.be (+32 (0)476.41.80.35)
- Stijn Deprez - stijn.deprez@ligand.be (+32 (0)491.56.98.86)
- Kim Wezenbeek - kwezenbeek@hotmail.com (+32 (0)497.54.80.50)
- Gert Winters – gwinters@arktos.be (+32 (0)497.50.48.65)

2. Criteria

Hieronder vindt u een overzicht van criteria waarmee rekening zal gehouden worden bij selectie van de kandidaten. Hierbij maken we een onderscheid tussen 'belang/behoefte' en 'bereidheid'.

2.1. De onderwijsinstelling

2.1.1. Belang/Behoefte

- Van de kandidaten wordt verwacht dat ze kunnen motiveren waarom zij in aanmerking komen voor het project herstelgericht gericht werken van A tot Z, en dit vanuit een schoolbrede betrokkenheid. Dit kan aan de hand van een beschrijving van
  - Het beoogde effect voor de onderwijsinstelling, voor het welbevinden, het leerproces, het schoolklimaat, peersupport, ...
  - Het gedrag (racisme-, agressie-, pestincidenten),
  - Het spijbelgedrag
  - De genomen maatregelen: strafstudies, pedagogische contracten, verwijderingen, uitsluitingen (met daaronder preventieve schorsingen, impliciete vraag om naar het volgend schooljaar toe een andere school te zoeken, expliciete uitsluiting,...)
  - Het verloop en absentisme van leerkrachten en zorgpersoneel,
  - De visie en beleid van de onderwijsinstelling, organisatie, communicatie, huisreglement, ... met daaronder het inzetten van (herstelgerichte) maatregelen, de gekozen thema's van vorming en nascholing,

2.1.2. Bereidheid:

- Van de kandidaten wordt verwacht dat ze een breed gedragen bereidheid kunnen motiveren. Dit kan aan de hand van een beschrijving van:
  - De bereidheid in te stappen in een 3 jaar durend traject met een kerngroep. Deze bestaat uit vertegenwoordiging van directie, leerkrachtenteam, zorgpersoneel (leerlingbegeleiding, CLB, opvoeders, ...), afgevaardigde van leerlingen(raad), afgevaardigde ouder(raad) én in afstemming met RvB en pedagogische begeleidingsdienst.
  - De bereidheid tot deelname aan voortraject met
    - Opstartvergadering (voltallige kerngroep)
    - studiebezoek Whole School Approach (afvaardiging van kerngroep)
    - planningsvergadering (afvaardiging van kerngroep)
    - startvergadering in onderwijsinstelling (voltallige kerngroep)
  - De bereidheid tot deelname aan het implementatietraject met maandelijkse intervisiemomenten van september 2017 tot december 2019
  - De bereidheid zelf te investeren als school (via pedagogische studiedagen, afstemming vormingsbeleid, financiële middelen uit vormingsbudget reserveren ter ondersteuning van het project, ...)
  - De bereidheid tot het vrijmaken van tijd en ruimte (pedagogische studiedagen, deelname kerngroep/focusgroepen)
  - De bereidheid tot deelname aan het onderzoek september 2017 - december 2019

- De bereidheid om cijfermateriaal te delen vanuit de school (aantal uitsluitingen, aantal strafstudies, aantal volgkaarten, aantal dagen zieke leerkrachten,...)
  - De bereidheid tot het in vraag stellen van eigen handelen en het nemen van sturende maatregelen
  - De bereidheid tot het delen van ervaringen met partners en externen
  - De bereidheid tot het opnemen van een begeleider van de vzw voor herstelgericht werken in de onderwijsinstelling
- Subsidiërende partner (lokale overheid, onderwijsinstelling, private investeerder,...)
  - De bereidheid tot financiële input van 10.000,- euro per school per jaar en dit voor een termijn van 3 jaar.
  - De bereidheid tot het aanstellen van een contactpersoon voor de opvolging van de projectgroep
  - De bereidheid tot deelname aan trimestrieel projectoverleg
- Engagement van vzw voor herstelgericht werken op school (vzw HWS)

De vzw voor Herstelgericht werken op school staat in voor:

- De organisatie en regie van het project
- Het organiseren van studiebezoeken, focusgroepen, projectgroepen, overleg over de pilotscholen heen
- Het voorzien van procesbegeleiding gedurende 3 schooljaren, te starten vanaf 21 april 2017. Vanaf september 2017 zullen deze procesbegeleiders in de onderwijsinstelling inzetbaar zijn en dit met een gemiddelde van 1 dag per week per onderwijsinstelling
- Het ter beschikking stellen van 50% van de middelen, zijnde 10.000,00,- euro
- Het voorzien van wetenschappelijke opvolging van het project in

3. Traject

3.1. Kandidatuurstelling en selectie

- **24 januari – 15 maart 2017:** Bekendmaking oproep
- **15 maart 2017:** Uiterste indieningsdatum kandidaturen
- **16-23 maart 2017:** Lezen van de dossiers door onderzoeksters Inge Vanfraechem en Nicole Vettenburg.
- **23 maart 2017:** Selectie kandidaten
- **24 maart 2017:** Bekendmaking selectie aan de geselecteerde én de niet weerhouden kandidaten.

3.2. Voortraject

- **21 april 2017; 8u30-15u00** Opstartvergadering
  - Agenda:
    - Kennismaking, situering, opzet, traject, wetenschappelijk onderzoek, verwachtingen, ...
  - Zijn aanwezig:
    - Van elk geselecteerde kandidaat: vertegenwoordigers van directie, zorgpersoneel, leerkrachtenteam, afgevaardigde van leerlingen(raad) en ouder(raad) (= kerngroep)
    - Lid schoolbestuur en of pedagogische begeleidingsdienst
    - Aanspreekpunt subsidiërende partner
    - Leden van onderzoeksgroep
    - Organiserende leden van vzw HWS
    - Procesbegeleiders HWS
- **24-26 mei 2017¹** Studiebezoek aan Whole School Approach
  - Agenda:
    - Kennismaking met een good practise (Whole School Approach) en maken van vertaling naar eigen schoolcontext
  - Zijn aanwezig:
    - Uit de kerngroep: Lid van directie én 2 andere personen uit kerngroep.
    - Organiserend lid vzw HWS
    - Procesbegeleiders
- **31 mei 2017, 8u30-15u00** Planningsoverleg
  - Agenda:
    - Uittekenen van implementatieplan per deelnemende onderwijsinstelling.
      - Opstart in school
      - Planning traject met aandacht voor communicatie leerkrachtenteam, leerlingen, ouders en andere stakeholders

---

¹ Deze datum is onder voorbehoud van definitieve bevestiging van onze partner.

- Planning infomomenten, opleiding, overleg, pedagogische studiedagen, besprekingen op RvB onderwijsinstelling, ouderavonden, ...
- Afspraken m.b.t. en inplannen van onderzoek.

Zijn aanwezig:

- Uit de kerngroep: Lid van directie én 2 andere personen uit kerngroep.
- Leden van onderzoeksgroep
- Organiserende leden van vzw HWS
- Procesbegeleiders

- **(juni)** Opstart begeleiding in onderwijsinstelling

(datum af te spreken door kerngroep en procesbegeleider)

- o Agenda: concrete vertaling van implementatieplan,
  - Communicatie (personeel, leerlingen, ouders, stakeholders)
  - Opleidingstraject voor en begeleiding van directie, leerkrachten, zorgteam en leerlingen (peer mediation)
  - Onderzoeksacties
  - ...

Zijn aanwezig:

- Vertegenwoordigers directie, zorgpersoneel, leerkrachtenteam
- Begeleider PHWS.

3.3. Implementatiefase september 2017 – juni 2018

3.4. Uitrolfase september 2018 – juni 2019

3.6. Opvolgingsfase september 2019 – december 2019